СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXII. Число 113. Джерзи Сіті, Н. Дж., четвер, 15. мая 1924. VOL. XXXII. No. 113. Jersey City, N. J. Thursday, May 15, 1924. THREE CENTS

Сенат за ветом президента проти пенсії для ветеранів.

ВАШІНҐТОН, 13. мая. — Сенат голосував нині над ветом президента Кулиджа проти ухвали конґресу в справі пенсій для жовнірів. За ветол заявилися демократи і вето не звалено. За ветом голосувало 53 сенаторів, проти 28.

КЛЕН СТАЄ ПИТАННЄМ ВИБОРЧОЇ ПОЛІТИКИ.

ВАШІНҐТОН, 13. мая. — З того, що в кількох стейтах питанне приналежности до Ку-Клакс-Клена було головним питаннєм при недавних виборах, провідники обох великих партій допускають, що се питанне буде теж осередною точкою при наближаючихся президіяльних виборах.

МІНІСТЕР СУДІВНИЦТВА БУДЕ САМИЙ КЕРМУВАТИ ШПИГАМИ.

ВАШІНҐТОН, 13. мая. — Стовн, міністер судівництва, повідомив нині сенатовий комітет, котрий веде слідство проти бувшого міністра судівництва Догерті, що він нагнав уже всіх спеціяльних шпигів департаменту, які побирали номінальну пенсію в сумі 1 доляра в рік, що він переорґанізував цілу шпіонську службу департаменту та що на будуче шпиги будуть стояти під його особистим наглядом.

КОНҐРЕСМЕН ДІСТАВ ДВА РОКИ ВЯЗНИЦІ.

КОВИНҐТОН, Кентакі, 13 .мая. — Конґресмена Ленґлі засудив федеральний суд на два роки вязниці за те, що змовлявся нарушувати прогибіційний [illegible]кон та вживав своїх уплівів, щоби безправно добува[illegible]инів алькоголічні напитки.

НЕ ПОСИЛАЛ[illegible]ІВ ДО ВЯЗНИЦІ.

ВАШІНҐТОН, 13. ма[illegible] бувших прогибіційних аґентів зізнав нині перед [illegible]енату, розслідуючим діяльність бувшого мініст[illegible]ництва Догерті, що прогибіційні аґенти не допускали до засуду на тюрму тих, що їм платили хабарі.

ПРОСЯТЬ ДОПОМОГУ ДЛЯ НІМЕЦЬКОЇ МАРКИ.

ВАШІНҐТОН, 13. мая. — Дорадча рада федеральної резервової ради, головного урядового банкового тіла в Злучених Державах, видала заяву, в котрій каже, що американські банкірі мусять прийти з допомогою для піддержання курсу німецької марки, як що плян ґенерала Доса має увінчатися доспіхом.

СЕНАТОР БОРА РАДИЙ ВИСЛІДОВИ ФРАНЦУЗЬКИХ ВИБОРІВ.

ВАШІНҐТОН, 13. мая. — Сенатор Бора видав публичну заяву, в котрій витає вислід французьких виборів яко доказ нового звороту в французькій політиці. На його погляд вибори показують, що Франція переходить на дорогу політики відбудови та мира. Він уважає сі вибори найважнійшою подією від кінця війни.

ВІЙСКО НА ВСПОКОЄННЄ ЛЕҐІСЛЯТУРИ.

ПРОВІДЕНС, Ровд Айренд, 13. мая. — В сенаті стейтової леґіслятури прийшло до бурливих сцен, серед котрих заступник ґубернатора, що є рівночасно предсідателем сенату, хотів викинути при допомозі шерифа сенатора Шермена. Сенатор не дався викинути шерифови, і предсідатель був примущений просити стейтового ґубернатора післяти йому на допомогу війско. Заким прийшло до викидання сенатора вояками, сенат ухвалив відложити засідання палати.

ПОВЕНИ У ПІВДЕННИХ ОКОЛИЦЯХ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ.

ВАШІНҐТОН, 13. мая. — Вашінґтон терпить тепер через річні виливи, яким рівних не було ще від року 1889. Ріки Потомак та Шемандоа виляяли з берегів та створили широкі озера коло Вашінґтону та Джоджтавну.

Місто само через вилив не потерпіло. Однак з других околиць доносять, що повени спричинили великі шкоди в маєтку, ба навіть у людях.

З ПОДОРОЖИ ДОВКОЛА СВІТА АЕРОПЛЯНАМИ.

АТУ, Аляска, 13. мая. — Американські літаки вирушили нині з Аляски в дорогу до Япану. Подорож з острова Ату до Япану буде найдовше безперервною літаків.

ТРИ СМЕРТИ ЧЕРЕЗ СВАРКУ ЗА ЧИСТИЙ ВОЗДУХ.

ШИКАҐО, Илинойс, 13. мая. — Підчас сварки за чистий воздух погибло тут троє людий.

Сварка почалася ще в січни. Велася вона у одній сталевій фабриці межи робітниками Ґарднером, Вилкаксом та Кравзом котрі були інспекторами над відливаннєм зеліза. Сварка почалася з того, що Вилкакс отворив вікно, а Ґарднер його зараз замкнув. Молодий Вилкакс отворив ще раз, щоби впустити свіжого воздуха. З того почалася сварка, в яку скоро вмішався його батько, що працював зі сином. Кравзе, кревняк Вилкаксів, станув по їх стороні. Ворожнеча зростала з дня на день, поки Ґарднер не похитнувся на умі.

Нині він прийшов до фабрики зоружений. Стрінувши Вилкакса й Кравза разом, він, без найменчої осторожи, виняв з кишені два револьвери та почав до них стріляти. Робітники кинулися ховатися за машини та лавки, як кулі стали літати по фабриці. Перший упав Кравзе, прошитий троми кулями через плечі. За ним упав Вилкакс, ранений два рази, і вмер на місци. Ґардне наладував револьвери ще раз і вибіг з фабрики. Кількох робітників, узброєних в молоти, тощо, кинулися за ним. Ґарднер завернувся та вистрілив до них. Опісля підняв оба револьвери до своєї голови й вистрілив. Він упав на місци неживий. В його кишени найдено ще один револьвер.

УКРАЇНКА-ПИСМЕННИЦЯ В АНҐЛІЙСЬКІЙ МОВІ.

В Великоднім числі з дня 15. квітня, найповажнійшого канадійського літературного магазину „Меклейн", появилось оповіданне „Зоня'с Револт" з під пера Українки Анни Бичинської. Виннипеґська читаюча публика приняла се оповіданне з великим одушевленнєм і віщує нашій писменниці славну будучність на літературному поли. Недавно пані Бичинська читала свої літературні твори на зібранню канадійських писменників у Виннипеґу в честь найбільшого живучого поета Бліса Кармена. Поет ювилят, професор літератури в університеті, др. Алисон і другі присутні писменники виразилися з найвисшою похвалою і признаннем для української писменниці. Головна її прикмета лежить у майстернім малюванню характерів. Редактор Маклейн магазину називає її оповідання „Студіями характеру". Теми до своїх оповідань бере пані Бичинська з життя Українців на еміґрації в Америці.

РАДЯНСЬКА УКРАЇНА І РОСІЯ ХОТЯТЬ КУПУВАТИ КОНІ В КАНАДІ.

Віцеміністер рільництва, Еванс, оержав минулдого тижня повіодмленне від української радянської делеґації, що перебуває в Монтреалі, що вона бажає закупити певне число коний для Радянської України і Росії, які би були відповідні для рільничих цілий. Віцеміністра прошено, щоб заявив делеґації, чи є того рода коні на продаж у Манітобі. Віцеміністер має відповісти, що у провінції є певне число того рода коний на продаж, які важать від 1200 до 1400 ф., і що їх ціна буде умірковала.

УКРАЇНІЗАЦІЯ В ЧЕРВОНІЙ АРМІЇ.

Національний склад червоної армії, що стоїть постоєм на Україні, такий: Українців — 55.6%, Росіян — 27.6% і інчих — 18.2%. Одначе, коли придивитися командному складови, то вийде, що Росіян — 66.64%, Українців 24.64% і інчих 8.72% Видко, що командний та політичний склад здебільшого не українського походження і йому в першу чергу здалабися українізація. Та відношенне командного й політичного складу до українізації було прихильне і лише червоноармійські маси зацікавлювалися навчанням укр. мови. Проте всі червонармійські частини приступили до переведення пляну українізації.

ДЕМОЛЮЮТЬ ЦЕРКВИ.

Крім славного і коштовного собору у Варшаві почали Поляки розбирати і гарну церков в Люблині на литовській площі церква та має форму дещо зближену до форми варшавського собору а дещо подібна до синьої церкви в Берести. Православні, яких число навіть велике в Люблині, не будуть мати церкви. — Люблин мав колись колись кілька церков, ще доси стоїть василянський монастир і при нім церква; тепер там капуцини засіли. З інших церков нема сліду.

КЕРЕНСЬКИЙ І МІЛЮКОВ ОРҐАНІЗУЮТЬ КОНТРРЕВОЛЮЦІЮ.

„Руде Право" доносить, що Керенський і Мілюков орґанізують у Празі контрреволюційну акцію, спрямовану проти советської влади, хоч і в скликуваних з цього приводу конференціях стрічаються з дуже сильною опозицією з боку московських еміґрантів.

БЕСАРАБІЯ НЕПОДІЛЬНОЮ ЧАСТИНОЮ УКРАЇНИ.

Макс Літвінов висказався про бесарабську справу перед представниками большевицької преси:

„Румунський уряд — сказав між іншим Літвінов — знав дуже добре, що головною точкою віденської конференції буде бесарабська справа. Радянський уряд ішов на уступки, коли предкладав плебісцит, бо він замість того міг на основі історичного права вимагати повернення Бесарабії Україні".

Звертаючись остро на адресу Франції, яка потвердила загарбанне Бесарабії Румунією і тим спричинила, що румунські делеґати перервали переговори, Літвінов заявив далі:

„Всі тепер мусять знати й памятати, що якаб не була матеріяльна чи моральна підтримка Румунії в бесарабській справі, то підтримка ця буде нами вважатися як прямий ворожий акт од Радянських Республик та як посередня участь в окупації радянської території.

Аж до вирішення плебісциту (висліду голосування над тим, куди має належати Бесарабія). — ми будемо рахувати Бесарабію неподільною частиною України та Радянських Республик".

ОБРАЗОК, ЩО НАВЕРТАЄ.

Недавно вкрадено одному львівському громадянинови портфель з документами. В ньому м. ин. находився також образок І. Христа. Цей образок зворушив злодія так, він відослав портфель до експозитури львівської поліції разом із листом, в якому признав враження, яке на ньому викликав образок. Свій лист просив навернений грішник оголосити надіючися, що цей примір стримає неодного перед крадіжю.

ПОВІДОМЛЕННЄ.

ДО ВП. ЧЛЕНІВ І УРЯДНИКІВ У. Н. СОЮЗА:

Згідно з ухвалою річного засідання головного уряду У. Н. Союза отсим проголошуеся

ПРОДОВЖЕННЄ КАМПАНІЇ

принимання нових членів без вступної оплати до У. Н. Союза по конець місяцягмая 1924 р.

В видутого, до кінця сего місяця, а то

В МАЮ

Український Народний Союз, посередництвом 345 своїх відділів в Злучених Державах і Канаді буде приймати

МУЩИН, ЖІНОК і ДІТИЙ

почавши від скінченого 1-шого року до 55 літ віку

БЕЗ ВСТУПНОЇ ОПЛАТИ

НА ОБЕЗПЕЧЕННЄ В СЛУЧАЮ СМЕРТИ, КАЛІЦТВА АБО НЕВИЛІЧИМОЇ СЛАБОСТИ.

Орґанізуйте нові відділи, братства, сестрицтва і товариства.

Приєднуйте нових членів і членкинь.

По близші інформації голосіться до відділових урядників або просто до головної канцелярії У. Н. Союза на адресу:

UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION
Recording Department
P. O. BOX 76, - - - - JERSEY CITY, N. J.

Джерзи Сіті, Н. Дж., 5-го марта, 1924 р.

ЗА УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ:
Іван Каптанюк, гол. рек. секретар.

Совєтська Росія протестує проти переслідування Українців і Білорусинів у Польщі.

ВАРШАВА, 13. мая. — Польське правительство одержало нині ноту від советської Росії, в якій вона домагається від Польщі, щоби ліпше трактувала Українців і Білорусинів на польській території. В ноті вказується на VII. артикул риського договору з 21-го березня, 1921, між обома державами, в якому застережено „вдоволяюче поладнанне" питания меншостий по обох сторонах.

В польських урядових круґах кажуть, що Росія хоче сею нотою побільшити сферу свого впливу на польські „окраїни" („креси"). Таке змаганне висловив уже советський центральний екзекутивний комітет.

Від кількох місяців Росія намагалась безупинно викликувати неспокої над „польською" границею через свої банди і шпигунські орґанізації. Польща на сі провокації не відповідала.

Польське правительство зладить відповідь на ноту Росії до трох днів. Ся відповідь буде потрібна і буде відноситись теж до VII. артикулу риського договору. Польща в ноті скаже, що годиться на полагоду питання меньшостий, як се застережено в тому артикулі, але вкаже на засторогу в томусамому договорі проти вмішування другої сторони у законодатні діла.

Рівночасно із советською нотою польський уряд одержав ноту від Німеччини, в якій вона домагається ліпшого трактовання Німців на Горішньому Шлеску, який є під Польщею.

ЗАМІТКА. Большевики красше зробили-б, якби замісць писати пусті ноти до Польщі дали змогу Україні відбудувати свої промислові і військові сили та зорґанізуватись яко сильна держава. Тоді і ноти до Польщі мали-б значінне, а так вони тільки блоф для дурення Українців і Білорусинів, що буцімто вони мають союзника в Кремлі.

ЩЕ ОДИН БЛОФ.

ЛОНДОН, 13. мая. — Большевицький комісар закордонної торговлі Леонід Крассін вислав до большевицьких торговельних представників заграницею телеграму, в якій повідомляє їх, що Росія відкликала всі концесії, які дала Німцям, і всі замовлення на німецькі товари.

Сих концесій, які большевики давали Німцям, вони і так не спішились брати, а замовлення на товари також були маленькі.

БОЛЬШЕВИЦЬКА ДЕМОНСТРАЦІЯ ПРОТИ НІМЕЧЧИНИ.

МОСКВА, 12. мая. — Нині большевики уладили згори уплянoвану й уложену демонстрацію проти Німеччини ізза трусів у російській торговельній місії в Берліні.

Тут уладжено походи з прапорами і таблицями, які перейшли улицями і дійшли під німецьку амбасаду, де демонстрантів вже розігнало приготоване військо.

ПАМЯТНИК ВОРОВСЬКОМУ.

МОСКВА, 12. мая. — Нині відслонено тут перед будинком комісаріяту закордонних справ памятник убитому у Швайцарії большевицькому дипльоматови Вячеславови Воровському.

Із сеї нагоди промовляли: комісар закордонних справ Григорій Чічерін, комісар дипльоматичної служби Макс Літвінов, комісар закордонної торговлі Леонід Крассін і аґент закордонної пропаґанди Кароль Радек (Собельсон).

Сей Собельсон сказав, що Росія не висилає ультимату Німеччині, бо Німеччина заслаба держава.

ПРАВИТЕЛЬСТВЕННА ПАРТІЯ В ЯПОНІЇ ПРОВАЛИЛАСЬ.

ТОКІО, столиця Японії, 13. мая. — Вислід суботніх виборів до японського парляменту представляється так:

Правительственна партія Сеіюгонто здобула 120 мандатів.

Решту здобули опозиційні партії, а саме: Кенсеікай 14[illegible] мандатів; Сеіюкай 101; клюб Какушін 30; независимі 57; партія бизнесменів 8.

Премієр Кійоура уступить; новим премієром має бути барон Като.

НОВИЙ КАБІНЕТ В СЕРБІЇ.

БІЛГОРОД, столиця Сербії (Югославії), 12. мая. — Сербський король Олександер поручив бувшому міністрови в кабінеті Пашіча, Тріфковічеви, щоби склав новий коаліційний (обєднаний) кабінет.

Новий кабінет має складатися із Сербів і Хорватів. Покищо не відомо, чи провідник Хорватів Степан Радіч згодиться на предложенне короля.

ДОБРИЙ ДЖОВК.

БРУКСЕЛЯ, столиця Бельгії, 12. мая. — Тутешня гумористична ґазета Пуркуа Па пошила в дурні бельгійських послів і міністрів. Вона вислала до них листи з Валенсії, в яких просила, щоб виголосили промови з нагоди відслонення памятника „великому писменникови і патріотови Валенсії Валерови Жосселенови.

Богато послів приняло запрошенне. Також приняв міністер Поль Чоффан та визначні писменники Пієр Нотон і Моріс Ґоше.

Ґазета Пуркуа Па друкує за порядком всі листи визначних Бельґійців, що згодились промовляти при відслоненню памятника валенсійського писменника Жосселена, якого ніколи не було і нема, і якому поправді ніхто й не думав будувати памятника.

ЗАПОВІДАЄ ЗЕМЛЕТРЯСЕННЄ.

СПЕЦІЯ, Італія, 13. мая. — Професор Каселлі каже, що найшов прилад, який заповідає землетрясенне 15 минут перед його вибухом.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
United States		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates.		В Джерзи Ситі і загряницею.	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідае.

В Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.

Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

Сільські учителі на Україні.

Харківські „Вісти" з 12. березня с. р. приносять статейку під назвою „На що учителі скаржаться". Порушені в сій статті ріжні сторони побуту народнього учительства дуже цікаві та важні. Перш усього большевики махнули рукою над старим учительством і покладають надії на нове „червоне" учительство, якого перший випуск зможе наступити доперва за два або три роки. Учителі дістають ДВАНАЙЦЯТЬ КАРБОВАНЦІВ місячної платні, за що з родинами вижити ніяк не можуть. Через те богато з них наймалось до фізичної праці, щоб таким чином прожити. Зимою селяни не хочуть заготовляти палива для школи. Учителі наймаються самі до сеї роботи. За „заготовку" дров до одної школи заробляють по 1 карб. 20 коп.

В ніжинському повіті мав місце випадок, де учителеви від зимна померло двоє дітий. Один учитель того повіту, не маючи змоги вижити зі своеї платні, ходив від хати до хати і співав псальми. За се давали йому селяне їсти. Той вчинок учителя большевицька влада осудила у звязку з тим, що він побожний. Учитель оправдувався в той спосіб, що перестане співати, коли йому дадуть відповідну платню.

Подекуди сільська влада робить учителям богато перешкод, навіть в чисто педагогічних справах. Учителі завдяки свому матеріяльному положенню не можуть добувати ні книжок ні газет, а через те й остаються позаду всяких нових здобутків на педагогічному полі.

Наконець автор статті підкреслює, що влада все обіцяе для учителів дуже богато, але нічого не дае.

Отся сумна правда про народне учительство на Україні, яку подала большевицька газета, ілюструе як не може красше дійсний стан шкільництва на Україні. Коротко кажучи, воно майже не істнуе. Балакание про українізацію школи на Україні е тільки балаканням, бо як немае школи, так нема що й українізувати.

Нова партія в Галичині.

Дня 20. квітня с. р. відбувся краевий зізд представників тих гуртів, які потворились на основі ідеольогії, ширеної двотижневиком „Заграва".

На тому зізді проголошено утворення нової політичної партії — УКРАЇНСЬКОЇ ПАРТІЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ РОБОТИ.

Вибрано тимчасовий Виконавчий Комітет Партії, якому поставлено в обовязок — перевести організацію партії на підставі принятої на зізді організаційної схеми.

В склад тимч. Викон. Комітету У. П. Н. Р. увійшли: посол Самійло Підгірський яко голова, Остап Луцький яко містоголова, Дмитро Паліїв яко секретар та др. Корнило Троян і Юліян Шепарович яко члени.

Органом партії остаеться „Заграва", яка в найблизшому часі переміниться на тижневик.

БОЛЬШЕВИКИ ПОМАЛО ВЕРТАЮТЬСЯ ДО СТАРОГО.

З Москви звідомляють:

Рада народньої оборони випрацювала проект нового уніформовання червоної армії. Замісць теперішнього однострою червоно-гвардійців, острокінчастої шапки і червоних пагонів, буде війско знову носити такий однострій як за царських часів і плоскі, округлі шапки (фуражки). Пагони будуть із золотими прикрасами. Війско приняло прихильно цей правительственний проект. На улицях Москви можна вже тепер бачити богато старшин у давньому однострою, тільки пагони на них не царські, а советський герб: серп і молот.

* * *

Се не велика зміна у повороті до старого, але вона замітна сим, що якраз у війську, де якраз на форму найбільше звертається уваги, большевики вертаються до форми з царських часів.

Далеко важніший поворот до приватної торговлі, приватного промислу, до капіталістичних гроший, але загалом всякий поворот до старого показуе, що большевики не спосібні до нічого нового кромі слів і що в новому й на словах кінчиться. Можна про „великі реформи" большевицькі сказати: З великої хмари малий дощ.

УКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ КОНҐРЕС.

Засади й дійсність. — Практичні й технічні труноці Всеукраїнського Конґресу. — Брак леґітимацій від совітської України. — Засадничі розходження. — Необхідність самообмеження.

(Від спеціяльного кореспондента „Свободи").

II.

Засадничо ніхто, розуміеться, й слова не скаже проти **Всеукраїнського** конґресу. Та й що можна проти такого конґресу сказати? Навпаки, кождий щирий Українець, що вболівае серцем над розтічю й розбратом серед власного суспільства, палко привітав би такий конґрес. Хай би Українці всіх земель справді зїхались, хай би вони порозумілись між собою й виробили спільну лінію поведінки, аби нарешті здійснилось загальне бажанне, щоб у нас було „едине стадо і единий пастирь"...

Та одна річ засади, а друга річ — сувора дійсність. Коли поглянути на справу зі становища **практичних і технічних** можливостий, то скликанне Всеукраїнського конґресу під нинішню хвилю покажеться ділом цілком безнадійним.

Передумовою кождого конґресу е **повна рівноправність** усіх його участників. Маемо на оці рівноправність **моральну,** а не формальну. Треба, щоб усі участники мали однаково солідні **мандати,** щоб усі опирались на однаково солідні **уповноваження.** Всеукраїнський конґрес, скликаний під нинішню хвилю, мусів би неминучо порушити цю основну передумову й, таким чином, власними руками підкопатись під свої постанови, зробивши їх **згори** неважними.

Висловімось яснійше.

Від імени західної України будуть на конґресі говорити **представники краю.** Будуть також говорити европейські еміґранти й гості з Америки, але перше й головне слово належати-ме людям, що саме приїхали з краю, ввесь час там жили, знають місцеві обставини, знають настрій народніх мас і — мають повновласти від краевих орґанізацій. Коли цього не буде, коли **краеві** представники західної України на конґрес не прибудуть, то шкода й скликати конґрес! З його постанов, винесених самими еміґрантами, край собі нічого не робити-ме, як останніми часами він собі нічого не робив з „маніфестів" Петрушевича...

Отже від імени західної України говорити-муть представники краю, заосмотрені **правними краевими мандатами.** Це відноситься в одноковій мірі як до українських земель польської займанщини, так і до земель займанщини румунської і евентуально чехословацької. Бо як це не трудно, а люде можуть приїхати і з Чернівців, і з Акерману, і з Хотина, і з Ужгороду, коли буде постановлено відбути конґрес також при їх участи. Люде приїдуть, привезуть з собою правні мандати, повідомлять про становище в своїх краях, а потім зможуть повернути додому й подбати про здійснення конґресових постанов на місцях.

Хто-ж буде говорити від імени східної совітської України?

Тут е лише одна-едина можливість: говорити-муть **еміґранти.** Вже з самих причин технічних і політичних краеві представники на конґрес прибути не зможуть. Таким чином, на Всеукраїнськім конґресі будуть представники з **нерівними, неоднаковими** мандатами. Одні мати-муть правні повновласти від своїх країв і свого населення, другі їх не матимуть. В одним випадку конґрес почуе голос **самого краю,** голос **самої землі,** в другім випадку він почуе лише **відзвуки й здогади.**

Постанови такого конґресу кінець кінцем, не будуть обовязуючими ні для кого...

Та можна „задля святого спокою" заплющити очі на цю сумну обставину. Як нема й не може бути заступників од **сьогодняшньої** східної України, то хай заступники України **вчорашньої** (або завтрашньої) говорять від її імени. Краще принести в жертву авторитетність самого конґресу, ніж пожертвувати засадою едности й соборности України. ... ...

Однак, істнують де-які **засадничі розходження** між придніпрянською еміґрацією та міродатними чинниками західної України. Ці розходження настільки великі й глибокі, що **під нинішню хвилю** не може бути й мови про скільки-небудь корисні, позитивні наслідки від спільного конґресу.

Придніпрянська еміґрація стоїть (і мусить стояти, бо в цім її історична місія) на засаді **абсолютного неприняття УССР.** Серед міродатних західно-українських чинників, краевих і закордонних, настрій під цим оглядом панує більш **компромісовий** і не такий непримиримий. З другого боку, західно-українські чинники, краеві й закордонні, стоять на засаді **абсолютного неприняття Польщі.** І знов придніпрянська еміґрація відплачуе на це тим, що займае в цім питанню компромісове становище.

По обох боках е сила нюансів, відтінків, відступлень од середньої лінії. Але в головнім і основнім безсторонній лікар мусить поставити непотішаючу діяґнозу: по одним боці — ще не зовсім зліквідована **моральна Денікинщина** (байдуже під якою назвою), по другім боці — ще не зовсім зліквідована **моральна Пілсудчина.**

Об цей підводний камінь мусять **наразі** розбиватись усі побожні заходи впрягти в один віз придніпрянську еміґрацію й західно-українську політику. Об цей камінь мусить також розбитись ідея **Всеукраїнського** національного конґресу.

* * *

Сумно й тяжко мені було написати останні рядки. Не слухалась рука, й слова не хотіли йти зпід пера. Та що поробиш! Заплющувати очі на факти, додержувати політики струся, ховати голову в пісок — це ще гірше. Полегкість буде на хвилину, але тим дошкульнійше помстяться за це життеві події!

Доводиться отже залишитись при ідеї **Західноукраїнського національного конґресу,** точнійше — **конґресу представників усіх земель польської займанщини, в краю й на чужині сущих.** Це звучить не так імпозантно, але під зглядом практичним, під зглядом **доцільности** такий конґрес без сумніву мусить оправдати покладені на нього надії й відограти велику історичну ролю.

Може, зрештою, це й не так зле, що Всеукраїнський конґрес наразі е „музикою будучого" й що доводиться обмежитись конґресом Західноукраїнським. Коли кождий господар замете перед своєю хатою, тоді й вулиця буде чиста. Коли на кождій чужій займанщині український нарід зорґанізуеться й розвине максимум національної енерґії, тоді одним „дужим помахом крил" і Соборна, Велика Україна збудуеться.

Радянин.

Прага, 28. квітня.

З ГОЛОСІВ ПРЕСИ

Народові „соціялісти". — Окружний зїзд ППС. у Львові.

(З львівського „Діла").

У Львові відбулася 13. квітня с. р. Окружна конференція польської соціялістичної партії (ППС) для Всходней Малопольскі (такої назви уживае офіційний комунікат ППС про конференцію). На конференції тій пепесівців з Малопольскі протестували в резолюціях проти хієнно-пястівської політики, проти методів Ґрабского, якими послугуеться при направі скарбу і т. д.

В III. точці резолюцій звернули пепесівці увагу й на національні меншости, між якими у „Всходней Малопольсце" находимося й ми. III. точка резолюцій звучить: „Окружна конференціях стверджуе, що на т. зв „східних кресах" а також у Східній Малопольщі" закріплюються небезпечні та трівожні відносини, які являються перешкодою для введення нормального співжиття між національностями, що замешкують той край. Обмеження горожанських свобод, свободи преси і товариств, приноровлювані в першу чергу до горожан української національности, самоволя поліційних органів і репресії, нищення українського шкілвництва проявляються на зовні в розмірах, що нагадують поліційні відносини з найгіршої доби панування давних займаних держав.

„Окружна конференція, що репрезентуе польский пролетаріят тої частини краю, протестуе як найенерґічнійше проти переслідувань т. зв. національних меншостей і відмежовуе себе від тих кляс польського громадянства, які в націоналістичному засліпленню толерують і апробують ті поліційні методи господарювання на „кресах".

„Конференція радо вітае постанову останнього конґресу ППС, в якій поставлено собі метою створення на „кресах" відносин, в котрих т. зв. національні меншости знайшли би повну свободу національно-культурного розвитку шляхом цілковитого та дійсного рівноуправнення всіх громадян без огляду на віру та народність, шляхом пятнування політики адміністраційних переслідувань, національних і релігійних переслідувань, шляхом введення в життя громадського та міського самоврядування по селах, повітах та воевідствах, шляхом введення в життя територіяльної автономії для меншостей, що замешкують суцільні простори на сході Річипосполитої зі збереженнем прав польского населення і взиває провід партії до напруження зусиль, щоби постанови ці були виконані". („Дзеннік людови" з 17. квітня с. р.).

Пепесівці протестують проти політики Хієно-пяста, але рівночасно не цураються навіть видуманої хієно-пястівськими політиками даної назви для Східної Галичини у милозвучній формі „Малопольска Всходня", яка до них вже так і прилипла. Нам відомо, як ставилися до тепр східногалицькі пепесівці до українського народу у Східній Галичині. Чи вони тепер зможуть піднестися понад східно-галицьку польську шовіністичну атмосферу, випливом якої була їхня дотеперішня політика, з наведених резолюцій вносити не можна. Бо щож на ділі змінилося? Нічого! А головна вага тих резолюцій заключаеться в привіті постанов конґресу ППС. з останніх місяців минулого року. Екзекутива ППС. взивала своїх соймових представників, щоби вони всіми засобами форсували на соймовій арені партійні постанови про розвязку питання соціональних меншостей, про використання для того польської нечувано толерантної конституції то що. Від того конґресу багато часу проплило в море вічности і забуття, а пепесівські посли нічого не зробили, а противно їздили до Мекданелда виробляти добру опінію польській очевидячки хієно-пястівській політиці.

Постанова львівської окружної конференції ППС, нічого більше обіцяти не може як нове забуття. У східно-галицьких пепесівців вже все було. Була збройна організація робітників проти Українців, були протести проти проекту автономії Недзялковского а тепер прийшов привіт для національної політики екзекутиви ППС. Виходило би, що поступ, бож невдавно протестували вони проти тої політики Екзекутиви. Пепесівцям зрештою навіть годиться приймати дещо радикальнійші від хієнських резолюцій бо на те вони й пепесівці. Вониж найкраще знають, що на тому польська народова політика нічого не втратить, а світ все таки подумае, що в Польщі е прецінь партія, яка розуміе вагу національної проблеми та хоче її розвязати згідно з духом часу.

ВІДОЗВА

ДО ЩИРИХ СЕРДЕЦЬ НАШИХ ЗАМОРСЬКИХ БРАРТІВ.

(На руки Вп. Івана Плакси в Нюарку).

Село Шляхтинці, повіт Тернопіль, зістало в часі війни майже цілковито знищене. Нині по трохи вже відбудувалося і починае жити своїм давним культурним життем. Відновлено читальню, засновано аматорський кружок, завязано церковний хор. Тепер приступае до будови Народнього Дому і школи, а й запущена церковця допрошуеся поправи. В ціли узбирання потрібних на се фондів завязався комітет, який і звертаеться отсим до Вас, заморські браття, о ласкаву поміч. Не поскупіть гроша на гарне діло відбудови й обнови рідного краю! Жертви, за які згори сердечно дякуемо, проситься складати на руки Вп. Івана Плакси, принотовуючи їх, а так само й ціль, на яку з трох висше згаданих мають бути обернені.

В Шляхотцях, 14. цвітня, 1924 р.

о. Александер Жалицький, парох; **Микола Малицький,** власт. дібр; **Павло Харатон; Микола Середюк,** нач. гр.; **Стефан Лабатий; Демян Дергак.**

(Печатки: парохіяльна, громадського уряду і Читальні Просвіти).

Цей поклик говорить сам за себе. Добрі серця зрозуміють, що годиться помогти свому рідному селу у доброму ділі. Хто радби більше довідатися про справу, хай напише або особисто зголоситься на слідуючу адресу: **John Plaksa, 179 West Kinney Street, Newark, N. J.**

ДОПИСІ

МОНЕСЕН, ПА.

Панахида і збірка.

В цвітну неділю відправилося поминальне богослужение по бл. п. Ользі Бесарабовій, котру Ляхи замучили в поліційних арештах у Львові за це, що була світильником українського жіноцтва на поли національного відродження.

На панахиду прибуло споре число громадян, щоби відсвяткувати память української мучениці. Коли шкільна дітвора заспівала „вічная память" то присутним поллялись гіркі сльози тай линула щира молитва до Бога милосерного, благаючи о поміч в боротьбі з ляцькими розбишаками.

По богослуженню зібрано 37 долярів і вислано до „Обеднання". Збірку призначено на політичних вязнів.

Великий біль огортае серце, коли людина згадае, як тяжко терпить наш нарід під ляцьким окупантом. Та нема нічо більше болючого як це, коли дивишся, як провокатори большевицькі плюють на святощі рідного народа і сиплять грязюкою на тих, що в суспільній едности працюють для загального добра. Ці хулігани охочі до жертв Каїнам, що проливають кров українського народу, а глухі на плач голодних сиріт, котрих батьки лягли на поли битви за свободу Неньки України.

Не знаю з ким можна порівнати українських большевиків; з Юдою ні, бо Юда мав більше чести, бо пізнав свій блуд і повісився, а українські большевики не хотять нам зробити тої приемности. Тут хіба треба повторити слова нашого Батька-Кобзаря, що вони грязь Москви і варшавське сміттє разом із всею пачкою жидівських наймитів.

С. Долина.

БАНДИТИЗМ В ГАЛИЧИНІ.

Д. Олекса Сосновський з Вест Пулман, Илл., прислав нам лист, який він одержав з краю, а у ньому описана страшна подія, яка сподіялася в Камянці Струмиловій. Лист переказуе оттак:

У нашім краю, під ляцькою кормигою, нема нічого доброго. Раз-враз всілякі драчки, а крім того розбишаки рабують і вбивають, що ніхто не чуеться беспечним ні з маєтком, ні з життем. Оттак до Камянки Струмилової повернув оден чоловік з Америки і побудувався та розґаздував, як боґатир. Всі будинки муровані, усьо під добрими замками. Не могли злодії ніяк до нього добутися і от яку вчинили штуку. Оден з них перебрався за бабу, а другий ніби її чоловік — заїхали до того Американця і просяться на нічліг. Згодом той, що був перебраний за бабу, зачав стогнати, ніби то перед злогами. А той, ніби муж, просить ґосподаря, чи не показавби йому, де мешкае акушерка. Запряжено коні до воза і вони оба сіли, щоб ніби привезти повитуху. Але як тільки вони відїхали, а та ніби баба, злізае з печі тай до ґаздині: Давай гроші! — Ґаздиня відказуе, що гроший дома нема, а він тоді до дочки: Скажи, де гроші, а то зараз поріжу на кусні! А у нього довга ножака, а нею так і миґкотить перед очима перестрашеної дівчини. Налякане дівча і виявило, що гроші сховані в коморі. Так той баба-розбійник пішов з дівчатем до комори шукати за грішми. Тоді ґаздиня заперла їх обоє в коморі на ключ, а сама зачала кричати. Позбігались на крик сусіди і закликали шандара. Відтак усі поховалися, щоби заждати на того, що з ґосподарем поїхав ніби по акушерку. Надїхав він, але сам. Зі схованки висунувся шандар і питае: А де ти подів ґазду? — Той зараз признався, що ґосподаря убив і скинув із воза. Тоді отворили і комору. Але дівчинка вже не жила, бо її замордував той збуй, перебраний за бабу, який ще й відрізав ніс і вуха у бідної дівчини. Позривали з нього бабські лахи і дізналися, що це не баба, а розбійник перебраний.

Оттакі розбишацтва діються тепер в кождій околиці, під славетною „охороною" польських окупантів. (Далі приватне).

КУЛЬТУРНИЙ СТАН УКРАЇНИ ЗА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО В ОЧАХ ЧУЖИНЦЯ.

В переїзді на Московщину був антіохійський патріярх Макарій і на Україні. Разом із ним подорожував і його син архидіякон Павло Алепський, що й описав подорож патріярха Макарія й лишив для будучих поколінь дуже цінні вістки.

В червню 1654 р. покинув патріярх Молдавську землю й опинився на Україні. Зараз по привитанню зробила сильне враження „краса маленьких хлопців і їх спів, виконуваний із усього серця в гармонії зо старшими". Почінаючи від граничного міста по всій землі Українців, себто козаків, заприміти̂ли мандрівці „подиву гідну прегарну рису: всі вони, з виїмкою небагатьох, навіть більшість їх жінок і доньок, уміють читати й знають порядок церковних служб і церковні напіви; крім того священики вчать сиріт і не дають їм волочитися неуками по улицях".

На Україні заприміти̂ли чужі мандрівці безліч вдів і сиріт як не минучий наслідок довголітних воєн за волю. „Протягом усього року вечорами, починаючи від заходу сонця, ходять усі сироти по всіх домах просити милостині, співаючи хором гимни пресвятій Діві приємним напівом, що душу захоплює; їх голосний спів чути на далеку віддаль. Скінчивши співати, вони одержують від того дому, де співали, милостиню грішми, хлібом, стравою або чимсь іншим подібним, що піддержало їх істнування, поки вони не скінчать науки. Ось причина, чому більшість із них грамотна. Число грамотних особливо збільшилося від часу появи Хмеля (Хмельницького).

В процесіях, що витали патріярха, найбільше тішив його та його оточення голосний хоровий спів, котрий — а передовсім спів хлопців — колихав гору й долину. „Увечері дітисироти звичайно ходили по домах, співаючи чимни, напів, що захоплював і тішив душу, й приємні голоси їх приводили нас в подив". І в дальшій подорожі „ніщо так не зворушувало серця" мандрівців, „як спів хлопців". В останнім випадку є мова про „Достойно єсть".

„Усякий базар і містечко в землі козаків має багато мешканців, особливо дітий. Кожде місто має може до 40, 50 й більше тисяч душ; але діти численніщі від трави й усі уміють читати, навіть сироти. Вдів і сиріт в цім краю велика сила; їх чоловіків повбивано в непереривних війнах. Та в них є гарний обичай: вони женять своїх дітий молодими й з цеї причини вони численніщі від звізд небесних і піску морського".

Автор опису подорожі називав Україну благословенним, густо заселеним краєм. Що до міст на Україні, вони мали такий вигляд. „Кожде місто має конче три деревляні стіни, удержувані добре: зовнішня звязана з окремих частин (правдоподібно високий пліт), щоб кінниця не могла вдертися; дві інші з ровами між ними находяться в середині міста. Звичайно буває окопи з гарматами так, що коли мешканців побідить неприятель, котрий переїде через усі три стіни, то вони можуть увійти в кріпость і в ній обборонятися. Побіч міської стіни находиться велике озеро води на подобу великого рова й дорога веде через нього вузьким мостом. У великій небезпеці руйнують міст і тому не бояться ворога".

Як представники православної віри чужинні гості звертали передовсім увагу на всякі справи, що стояли в звязку з православєм. Особливо тішило їх ви-... України з неправо-... зросле населення з приводу цього й пише Павло Алепський, цілість записок котрого про Україну обнялаб коло 100 сторін більшого формату, так: „О який це благословенний нарід! О який це благословенний край! Велика гідність його в тім, що нема в нім цілком ніодного чужого іншої віри, а тільки чисто православні, вірні й набожні. Яка ревність, властива святій душі й чистій вірі, справді православній! Щасливі наші очі за те, що вони бачили, наші уха за те, що вони чули, й наші серця за те, що скоштували радости й захоплення. Бувши в неволі й рабстві, козаки тепер живуть в радости, веселости й на волі; побудували соборні церкви, зладили величні ікони, чесні і божественні іконостаси й хоругви. Як ми заприміти̂ли, церкви одна від другої величніща, ліпша, гарніща, вища й більша; іконостаси, тябла (скрижалі) й ікони одні від других гарніщі й знаменитіщі; навіть сільські церкви одна краща від другої. Люди почали голосно визнавати свою віру з новим пориванням і віддалися з великою пристрастю науці, читанню й церковному співу приємним напівом. Вони гідні цього, бо живуть, задоволяючися дуже малим, їдять, що трапиться, й одягаються, в що випаде".

Багато було тоді на Україні горілки, хліба й риби. „Риба дешева й її на диво багато, всяких родів і видів", головно з Дніпра, по котрім ходило багато кораблів. Доми в Київі „величні, високі й побудовані з брусів отесаних із середини й зовні. При кождім домі, як при палатах, є великий сад, де є всі овочеві дерева, котрі тільки в них ростуть", „особливо багато в цих садах винограду". Купці привозять сюди південні овочі, коріння й матерії, „Жінки продають на гарних базарах і в чудових крамницях усе, що конче потрібне, з матерій, солодкі ... вони гарно прибрані ... свої ... й ніхто не кидає на них зухвалих поглядів".

„Нам оповідали, що в цім краю козаків, коли схоплять на чужоложстві мущину або жінку, зараз збираються на них, роздягають і ставлять на ціль для рушниць. акий у них закон, котрого ніхто не може оминути".

„В цім городі серед козацьких малярів є багато знаменитих мистців, котрі відзначаються великою уявою в малюнку людий, також у малюванню всіх страстий Господних".

Все оповідання про подорож через Україну повне описів церков, ікон, дзвиниць і т. ін. У Київі відмічено годинники на дзвиницях. Ще на одну річ звернули увагу мандрівці. „В усім краю козаків у кождім городі й в кождім селі побудовані для їх бідаків і сиріт доми при кінці мостів або в середині міста й вони служать для них захистом; на них знадвору велика сила образів. Хто заходить до них, дає їм милостиню, — не так, як у краю Молдаван і Волохів, де вони ходять по церквах і з причини своєї численности перешкаджають людям молитися, — бо в цім краю козаків бідних так багато, що один всевишній Бог знає їх; це по більшій части осиротілі діти, голі, що при погляді на них розривається найбільше жорстоке серце".

При повороті мандрівців із Московщини від української границі почали везти їх козаки на своїх підводах від міста до міста. В Прилуках любувалися виглядом українського ярмарку на Івана Хрестителя. „В краю козаків армарки бувають непереривно від початку року до кінця: в кожде свято, у всяку пору року буває ярмарок в цім або іншім з їх міст".

З Прилук виїхали мандрівці в супроводі полковника й музикантів, що грали на флейтах. Заїхавши на беріг Дніпра насупротив Печерської Лаври, вислали післанців до Київа з повідомленням про свій приїзд. Із приводу цього заприміти̂в автор ось що: „В цю ніч ми спали на березі ріки в повнім задоволенню й спокою, бо від тої минути, як ми побачили Печерський монастир, що блищав здалека своїми банями, і як тільки почули запах цих цвітучих земель, наші душі затремтіли від радости й утіхи, наші серця розкрилися й ми висипалися з подяками Господу Богу. Протягом цих двох літ у Московщині замок висів на наших серцях, а наш ум був до краю поневолений і придавлений, бо в тім краю ніхто не може почувати себе хоч трохи свобідним або задоволеним з виїмкою тубільних мешканців, але кождий, як і ми, хочби він став власником усього краю, ніколи не перестане бентежитися духом і тривожитися серцем. Навпаки край козаків був для нас неначе нашим власним краєм, а його мешканці були нам добрими приятелями й людьми в роді нас самих".

Хоч як іще недовго тривала своя державність у часі, коли патріярх Макарій їхав через Україну в Московщину, одначе благодатні наслідки її були замітні на кождім ступні. Це й зазначив у своїм описі Павло Алепський, ... чужі подорожні. Ось один зразок, що може дати народови власна державність.

М. Возняк.

(Новий Час).

Музеї Рідного Краю.

Серед культурно-просвітних установ поважне місце мусять заняти музеї рідного краю. В позашкільній освіті знаходить певне признання прінціп льокального (місцевого) методу навчання, — студіювати перш за все те, що оточує нас. Отже цим пояснюється значіння музея, що ставить своїм завданням представити в систематичній збірці річей минуле й сучасне життя даної місцевости.

Зрозуміло, не кожду збірку річей можна визнати культурно-освітною установою: хаотична збірка річей з життя людини чи природи нічого не дає ні серцеві, ні розуму одвідувача. І лише та збірка річей може вважатися музеєм і стати ділальним чинником серед инших просвітних установ, яка, завдяки своїй системі та організації примушує кожду річ промовляти та ставати зрозумілою для кождого глядача.

Ні один музей не приходить в світ готовим: він постійно росте, безперервно збільшується. Необхідно лише покласти початок музею, зуміти зацікавити ним місцеве населення, і розвиток музею, при невеличких витратах коштів, забезпечений: один принесе до музею камінь, другий — малюнок, инший старовинний одяг чи рушницю й т. д. Утворення та постійне наповнення музею на прінціпі самодіяльности самого населення має велике виховуюче значіння: воно привчить населення свідомо ставитися до життя, яке його оточує, дбати про розвиток свого музею, як рідної йому установи.

Не слід думати, що музей мусить складатися з річий, які ілюструють лише минуле даного краю. Музей — не архив, куди зносяться річи нікому непотрібні в сучасний момент, — музей є то скарбниця творчости людини та природи, яка дає зрозуміти не тільки минуле, але й сучасне життя людини серед живої й мертвої природи.

Не слід також обмежуватися при складанні музею річами, що мають відношення лише до місцевого краю. Добре, коли він матиме й такі речі, які ілюструють иншу країну чи иншу бо шляхом порівняння свого й чужого, далекого й близького, краще засвоюється матеріял.

У кожному разі музей рідного краю мусить складатися з річей, які знайомлять з географією, етнографією, природою, історією та економічним станом місцевого краю, — тут знайдуть собі місце малюнки, моделі, фотографії, мапи, зразки грунту, речі, що знайдено при розкопках, гербарії, колекції яєць, доморобні вироби, моделі сільсько-господарських знарядь і т. д. Тут же мусить бути бібліотека, яка складається з книжок, що подають відомості з кожної галузі науки для поглиблення тих знань, які виносить одвідувач музею після огляду його експонатів. В цьому ж музеї має бути відділ призначений письменникам, поетам, вченим і видатним діячам, які народились на терені даного краю, тут буде зібрано все, що характеризує їх життя та творчість: щоденники, листи рукописи творів, різні видання творів, критика на них і т. д. Богато ... в ... музею експонатів ... які також мають велике культурно-просвітне значіння. Але тут не буду зупинятися ... организації екскурсій, бо ... намір присвятити цій темі окрему статтю.

Крім книжок, що допоможуть глядачеві музею зрозуміти експонати, необхідно предоставити до послуг відвідувачів музею каталоги з коротеньким поясненням кождого експоната, а головне, потрібні пояснення живим словом з боку керовника музею, якеб викликало зацікавлення серед його одвідувачів ... рідного краю та збірання ... коштів, ... натів для музею. А коли таке зацікавлення вже пробуджено серед населення, то легко утворити товариство чи гурток з метою студіювання минулого й сучасного рідного краю.

На великий жаль, культурно-просвітні діячі дуже мало звертають увагу на ознайомлення населення з рідним краєм. Чи багато з нас знає історію свого села, міста — чи богато з нас ознайомлено з місцевою промисловістю, чи хто студіює фльору і фавну рідного краю, чи дбає про збереження на місцях пам'яток визвольної боротьби?

Отже здавалось би, організація музеїв повинна булаб заняти поважне місце серед установ позашкільної освіти. Проте в дійсности не так: поки що напр. в Галичині ми маємо лише чотири музеї, які скупчено у Львові, тоді як кожна більшменш значна територія мусить мати свій музей, а в кожному разі — на українських землях в межах Польщі мусять повстати музеї на Гуцульщині, Лемківщині, Волині, Холмщині та Підляшші.

Засновання нових музеїв і належна їх організація стає однією з першорядних завдань сучасного моменту в сфері позашкільної освіти.

Ст. Сірополко.

ФАРМИ!

ФАРМА В НЮ ДЖЕЗИ.

Фарма 149 акрів, 15 акр. жита, 15 пшениці, 17 вівса, 20 кукурузи, 20 ліса, решта сіно і пасовиско, 18 тон тогорічної кукурузи, дім на 9 кімнат, 7 инших будинків, 13 коров, бик, 2 ялівки, 300 курий, 500 курчат, молотілька, 3 коні, трактор, фармерська машинерія, автомобіль, 50 миль від Ню Йорку. Ціна $12.500, вплати $5.500.

Фарма 70 акрів, 10 акрів ліса, сад, дім на 7 кімнат і 5 инших будинків, 2 корови, 2 коні, стадо курий, 10 акрів вівса, 12 кукурузи. Ціна $5000, вплати $2000. **A. MIKRUT, 103½ St. Mark's Pl., E. 8th St., New York City.**

NORTH ARLINGTON, близко школи, склепів, кар і босів. З пять кімнат бонгало. $300 згоди, $300 коли скінчений. Решта $25 місячно. **Public Service Development Corp., 123 Liberty St., New York City.** 13-15

ЗАКЛАДАЄТЬСЯ

УКРАЇНСЬКА КОЛЬОНІЯ

В НЮ БРОНСВІК, Н. ДЖ.

в дуже гарній околици, близько 78 великих фабрик, стріт-кара, штори, школа і т. д.

Компанія будує доми 4-5-6 румові на ордер.

Тепер найвідповіднійша пора вибрати собі найліпші льоти під будову, тому не відкладайте, лише приходіть або пишіть до:

ПЕТРО ГРИГОРАК, Room 230, 5 Beekman St., New York, N. Y.

СТАРИЙ АМЕРИКАНЕЦЬ хоче продати свою фарму 210 акрів, 150 чорної орної землі, грубий ліс, пасовиско, великий сад, ріка, озеро, дім на 14 кімнат, 2 барні і другі забудовання, машинерія, 20 коров, 9 ялівок, бик, 4 коні, 150 курий, близько міста. Ціна $12.500, готівкою $4.000.

Фарма 100 акрів, 60 орної землі, решта грубий ліс і пасовиско, сад, ріка, озеро, дім на 8 кімнат, стодола, 2 курники, 4 корови, кінь, 200 курий, упряж, вози, машинирія, недалеко міста. Ціна $3.500, готівкою $1.300.

P. OWDY 13-18
194 Ave. A (бл. 12 ул.) **New York City**

NORTH ARLINGTON напроти публичної школи на Ridge Road. Лоти під будову 25x100. $200 згори, $15 місячно. Всі уліпшення, вода, ґаз, електрика, хідники; можна сейчас будуватися. Будівничі позички. **Public Service Development Corp., 123 Liberty St., New York City.** 113-15

ДЕШЕВО НА ПРОДАЖ!

2-фам. і склеп по 6 кімнат і ванни для род., ґарадж на 5 автомобілів, рент $2160, ціна $16,000, вплати $3500.

7-фам., мурований, по 3 і 4 кімнати для род., рент $1380, ціна $10,600, вплати $2000.

2-фам. мурований і склеп, по 5 кімнат і ванна для род., рент $1200, ціна $8500.

10-фам. по 5 кімнат для род., горяча вода, рент около $3000, ціна $20,000.

8-фам. і склеп по 4 кімнати для род., рент $2100, ціна $14,000, вплати $3000.

20-фам. по 4 і 5 кімнат, ванни, електрика, рент $7000, ціна $46,000, готівкою після умови. Богато инших дешевостий. **GAWLINSKY & CO., 426 E. 16th St., New York City.** 112-18

КОРИСТАЙТЕ З НАГОДИ!

Фарми, доми і лоти по низьких цінах. Маю 2, 3, 4 і 6-фамілійні доми з уліпшеннями по низьких цінах і на догідні сплати. Маю пару фармів. Фарма 56 акрів, 9 кімнат дім, 2 барни, 2 корови, кури, машинерія. Ціна $6800.

Голоситися до: 112-114

S. GRENTUS,
59 Beacon St., Newark, N. J.

ТРОХА ЗЕМЛІ і життє; зменьшіть дорожнечу життя; виховуйте рури, огородовину. $200 згори, $15 місячно. Реальність близько школи, склепів, кар і босів; пять центів до Нюарку; вибір 5—6 кімнат доми; легкі услівя. **MELZER, 123 Liberty St., New York City.** 13-15

100-АКРОВА РОДЮЧА ФАРМА з збором і інвентаром; 2 коні, 8 коров, 1 ялівка, 1 бик, 7 безрог, 200 курий, гуси, качки, всяка машинерія; дім на 12 кімнат з всіма уліпшеннями, велика пивниця, барна з водою перед коровами, 4 других добрих будинків. Ціна для скоро купуючого лишень $8000, половина готівкою. Прийдіть і огляньте її; се оголошення правдиве і не ошукаєтеся. **KERSTNER (Фармер), 27 Brown St., Flemington, N. J.** 112-114

Можете бути властителем дому. **$50 завдатку.** $8 місячно. 10.000 квад. фітів $285 і висше. Добра земля. Один блок від школи. 5 мінут ходу від великого міста з 50 фабриками, шторами і церквами. **Hamilton, 53 Park Row, Room 910, New York City.**

ВЛАСТИТЕЛІ ЛОТІВ. Побудуємо 4 кімнати, уліпшення, $2950. Легкі услівя. Приходіть по пляни. Будівничий, **Room 518, 47 W. 42nd St., New York City.**

НА ПРОДАЖ ФАРМИ коло Miami, малі і великі, земля чорна. Зими в нас нема. Фарми продаємо на виплати. Цілу інформацію сих фарм дасть:

GEO. SENNETT,
506 First National Bank Bldg., Miami, Fla. 96—

ПРОДАМ 3 морги орного поля, 1 морг долини, хату і стайню з городом по дешевій ціні в старім краю; село Звенигород пов. Бібрка, Галичина.

Голоситись на адресу: 13-14

ГАВРИЛО ПРОФІТЬКО,
543 E. 13th St., New York City

ФАРМА 89 акрів з чого 20 акрів грубого ліса, решта чорна і без каміня земля, засіяна і обсаджена, будинки, дім на 10 кімнат, сад, 6 коров, 2 коні, 3 свині, і кури, машинерія, машина до різання дерева, $75 в місяць приходу за молоко, миля до міста і колії, все за $5000, вплати $2000. **P. KUTYNSKY, 263 Ave. B (bet. 15—16 St., 3 fl.) New York City.** 13-18

МІТИНҐИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА!

ДЖЕРЗИ СИТІ, Н. ДЖ. Тов. Українська Січ, від. 170, повідомляє, що надзвичайний мітинґ товариства відбудеться о 8-мій годині вечером в пятницю, дня 16-го мая, 1924, в ґали Народного Дому, 72 Моріс Стр. На порядку нарад справа Пікніку і другі справи. Кождий член обовязаний прибути бо роздасться тикети на Пікнік і буде приниманне нових членів без вступного до Тов. Укр. Січи і до У. Н. Союза. — А. Кругляк, предс.; Г. Павлик, секр.

БРУКЛИН, Н. Й. Тов. Богд. Хмельницького, від. 22, повідомляє всіх своїх членів, місцевих і позамісцевих, що місячний мітинґ відбудеся дня 17. мая, о год. 8-ій вечером, під ч. 162 Н. 5 стр. Проситься всіх членів прибути на мітинґ бо суть дуже важні справи, а то: справа календаря на рік 1925 і справи товариські дуже важні. Обовязком членів явитися. Будесь принимати нових членів до Тов. і до У. Н Союза і дітий до Молодечого Союза. Вже час нам зрозуміти і записатись до Тов. і У. Н. Союза. Користайте, щоби не було запізно. Неявившийся член підлягає карі 1.00, яка не буде дарована. — Михаїл Баґлай, предс., Михаїл Більський, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Бр. св. Володимира, від. 130, повідомляє членів, що місячні збори відбудуться в суботу, дня 17. мая с. р. о годині 8. вечером в Укр. Нар. Домі, 217-19 Іст 6. улиця, Ню Йорк. На збори сего місяця кождий член повинен явитись, бо суть важні справи до полагодження. — І. Солтис, предс.; Н. Марків, секр.

НЮАРК, Н. ДЖ. Бр. св. Івана Хрестителя, від. 76, повідомляє всіх своїх членів, що спеціяльний і місячний мітинґ відбудеся в суботу, дня 17. мая 1924, точно о годині 7. вечером на ґали 93 Венбюрен Стр., Проситься всіх членів, щоб прибули на сей мітинґ бо есть важні справи до полагодження. Повідомляємо загал, що се послідний місяць принимання нових членів без вступного. Хто ще не є членом Бр. св. Івана Хрестителя нехай прийде на сей мітин. і впишеся до Братства і до У. Н. Союза без вступного, бо У. Н. Союза се есть одна з найбільших українських запомогових орґанізацій. — П. Романишин, предс.; С. Стойко, касієр; О. Лисак, секр.

ФІЛЯДЕЛФІЯ, ПА. Повідомляється членів Бр. св. Ґеорґія, від. 239, що мітинґ відбудеться в неділю, 18. мая, в ґали А. У. Горожан, під ч. 847 Н. Френклин ул. зараз по Службі Божій. Понеже суть дуже важні справи до полагодження, конечним є, щоби кождий член явивсь як один. По мітингу відбудеться виграка. Довгуючі члени нехай вирівнають свої місячні вкладки бо в противнім разі поступиться з ними після статута. Обовязком кождого члена приєднати по одному новому членови, бо сей місяць есть послідний, в котрім будесь принимати членів як також і дітий до У. Н. Союза без вступного. Отож користайте з нагоди; тепер є пора і вступайте громадно в ряди членства У. Н. Союза, бо то єсть тілько єдиний наш батько, котрий підпирає в потребі насамих і наші діти.—Ів. Хмелик, предс., А. Тоганчин, кас.; Ів. Писечко, секр.

ІРІ, ПА. Бр. св. Петра і Павла, від. 40, подає до відома своїм членам місцевим і позамісцевим, що місячний мітинґ відбудеться в неділю 18. мая, о год. 3. пополудни, в ґали Ф. Валайчик, під ч. 908 Гес Евеню. Проситься всіх членів прибути на означений час бо є важні справи до полагодження Неявившийся член заплатить 50 ц. кари, а урядник $1. Припімніть своїм знакомим, котрі ще не є членами У. Н. Союза, що в маю принимаєся до Бр. і до У. Н. Союза без вступного. — Н. Свідерський, предс.; В. Гаврилів, секр.

ФІЛЯДЕЛФІЯ, ПА. Подається до відома членам Тов. ім. Ів. Франка, від. 83, що мітинґ відбудеся дня 18. мая, о годині 2-гій пополудни. Обовязком кождого члена вирівнати вкладки, бо в противнім разі буде суспендований. — Р. Карбівник, секр.

ШІКАҐО, ІЛЛ. Тов. Вільна Україна, від. 139, повідомляє, що надзвичайний мітинґ товариства відбудесь о 3. годині попол. в неділю, дня 18. мая 1924, в ґали Українській, під ч. 4950 С. Павліна улм. На порядку дня вибір балевого комітету. — Осип Федасюк, секр.

МЕКАДУ, ПА. Бр. Сош. св. Духа, від. 7, повідомляє, що звичайний мітинґ товариства відбудесь о 3. годині попол. в неділю, дня 18. мая, в ґали церковній, Вест Бейли ул. Суть важні справи до полагодження. Проситься всіх членів прийти на мітинґ. — Дм. Капітула, предс.; П. Пухир, секр.

ФІЛЯДЕЛФІЯ, ПА. Повідомляється членів і симпатиків Тов-а „Єдність", від. 163, що звичайні збори відбудуться в неділю, 18. мая, о год. 1-шій пополудни під ч. 501 Норт 3-та вулиця. З огляду важних справ, присутність кождого члена конечна. Товариші, незабувайте про нових членів поки еще час без вступного. По засіданню відбудесь дуже важна лекція, на котру запрошаєсь як членів так і симпатиків. — С. Ґвіздь, секр.

БАЙОН, Н. ДЖ. Бр. св. Арх. Михаїла, від. 213, повідомляє своїх членів, що звичайний мітинґ відбудеться дня 20. мая 1924, в ґали церковній при 25. улиці. Обовязком кождого члена есть явитися на тім мітинґу, бо суть важні справи до полагодження. Особливо звертаєсь увагу членам контрольної комісії, котрі повинні явитись і здати справозданє касове, котрого еще сего року не здавали. — А. Бирич, секр. рек.

ТРЕНТОН, Н. ДЖ. Отсим повідомляється членів Запорожської Січи ім. Богдана Хмельницького, від. 245, що квартальний мітинґ відбудеться в неділю, 18. мая о годині 2. сполудня в ґали Народного Дому під ч. 18 Вудлян Стр. Всіх членів присутність конечна. Контроля здасть справозданє, відтак буде виграка десять-доларова і будеться принимати нових членів до У. Н. Союза без вступного як також і до Січи славного батька Хмеля. Тож користайте з нагоди, бо це останний місяць без вступного. Хай він буде остатним для чужих організацій а для У. Н. Союза триюмфальним. Зрозуміймо, що з встидом та ганьбою стояти вчужій а оминати свою рідну організацію. — М. Пилжій, голова; П. Гасій, секр., П. Лещук, касієр.

МАГАНОЙ СИТІ, ПА. Тов. „Запорожська Січ", від. 305, сим повідомляє всіх членів, що збори Т-ва відбудуться в неділю дня 18. мая. Всі члени повинни явитися самі і привести з собою нових кандидатів, так як на тих зборах буде приматися нових членів без оплати вступної до У. Н. Союза. — Іван Годованець, секр.

ГАМТРАМК, МИШ. Тов. Згода, від. 20, повідомляє, що звичайний мітинґ товариства відбудесь о 1. годині попол. в неділю, дня 18. мая 1924, в ґали Укр. Хата, під ч. 2240 Ґрейлінґ Евеню. — Йосиф Крупка, предс.; Теодор Ломака, секр.

ФІЛЯДЕЛФІЯ, ПА. Тов. Згода, від. 62, повідомляє, що надзвичайний мітинґ товариства відбудеться о 3. годині попол. в неділю, дня 18. мая, в ґали Укр. Нар. Дому, під ч. 6177 Ґленмор Евеню. На порядку нарад суть важні справи до полагодження. Проситься всіх членів явитись на сей мітинґ. — О. Турінець, секр.

СИРАКЮЗ, Н. Й. Тов. Укр. Січ, від. 282, повідомляє всіх своїх членів і членкиць, що звичайний мітинґ відбудеться в неділю 18. мая, точно о год. 2. пополудни в Тов. власнім своїм домі під ч. 409 Норт Ґайдес Стр. Проситься всіх членів явитися на означений час бо є дуже важні справи до полагодження і таксамо будеся принимати нових членів до Тов. і до У. Н. Союза без вступного. — І. Каменюк, ф. секр.

НЮ ГЕЙВЕН, КОНН. Тов. Любов, від. 370 У. Н. С., повідомляє своїх членів і членкиць, що мітинґ відбудеся в неділю дня 18. мая по полудни, зараз по Службі Божій коло 1-шої години, в ґали церковний під ч. 127 Парк улиця. Просимо всіх членів прибути на означений час, як рівнож довгуючі члени нехай прийдуть і вирівнають свої вкладки, бо інакше поступиться з ними після статута. — М. Довгий, предс.; Н. Хабінець, секр.

НЮАРК, Н. ДЖ. Тов. Запорожська Січ, від. 371, повідомляє, що надзвичайний мітинґ товариства відбудесь о год. 7.30 вечером в пятницю, дня 16. мая в ґали церковній під ч. 49-51 Бікон Стр., Нюарк. Справа є дуже нагла до полагодження. Неявившийся член заплатить кари $1.00, урядник $2.00. — Іван Тарнавський, предс.; Григорій Романків, секр.

ЕЛМАЙРА, Н. Й. Тов. ім. Івана Франка від. 271, повідомляє своїх членів, що мітинґ звичайний відбудеся в неділю, 18. мая, точно о 2-гій годині пополудни, в Народнім Домі під ч. 1222. На порядку нарад будуть важні справи до полагодження. Проситься всіх членів прибути і вирівнати свої залеглі вкладки. — П. Ващишин, предс.; Г. Левуш, секр.

ПАССЕЙК, Н. ДЖ. Отсим повідомляється членів Тов. Т. Шевченка, від. 42, що місячний мітинґ відбудеться в неділю дня 18-го мая 1924, під ч. 237 Говп Евеню, Пассейк, о год. 2. пополудни. Проситься всіх членів явитись на мітинґу бо суть важні справи до полагодження. Рівнож подається всім членам до відома, що згідно з ухвалою минувшого мітинґу кождий член має заплатити оден тікет на баль, котрий відбудеться дня 24. мая під ч. 212 Президент Стр. Пассейк, Н. Дж. Повинністю кождого члена прибути на сей баль. — П. Капелюх, предс.; О. Свитак, секр.

РАЧЕСТЕР, Н. Й. Бр. св. Йосафата, від. 217, повідомляє своїх членів, що місячний мітинґ відбудеся в вівторок, дня 20. мая вечером о 7. год. в ґали Церковній при Гудсон Евеню. Згаданий мітинґ мав відбутися 18. мая, як звичайно; причина єсть та, що в сам день 18. мая має відбутися концерт в честь Т. Шевченка де члени повинні численно явитись в 6.30 вечером на Клінтон Евеню, Джорман Ґалю. Таксамо незабути явитися численно на мітинґ в вівторок 20. мая, бо суть важні справи до полагодження, як референдум календаря, де відложено минулого мітинґу через брак відповідного числа членів. Дальше відділ 217 принимає нових членів без вступного лише сей місяць до Братства і до У. Н. Союза. Обезпечуйте себе і свою родину в найбільшій і найпевнійшій орґанізації У. Н. Союзі, щоби не було запізно як чоловік попаде в нещасте. — М. Бінашевський, предс.; К. Шевчук, секр.

ДОМАГАЮТЬСЯ ЗВІТУ.

Ню Йорк, Н. Й.

Ще в марті відбувся в нас Шевченківський концерт, а до нині не було звіту.

Були люди, що дали поклик святкувати Шевченківське свято, як пристоїть на Нюйорчан. Свято відсвятковали. Майже всі Товариства взяли участь. Вибрали комітет і концерт відбувся, як слід. Ґаля Нар. Дому була виповнена публикою, як ще ніколи. Прийшли без ріжниці партій і переконань.

Одна маленька ластівка зі свята показалась була в „Свободі". Сказано було, що лишилося коло $150 на Наукове тов. ім. Шевченка у Львові. Кілько саме, сього не знати.

Пождане будоби, щоби комітет, коли він умів скликати на улаштовання свята, умів также скликати Товариства і здати звіт. Представники здадуть звіт у своїх Товариствах, бо чей же кожде Тов. чимось причинилося, бодай взяло тікети в розпродаж.

Представник одного Товариства.

ПОТРІБНО РОДИН

НА УРЯДОВІ ФАРМИ В МІШИГЕН

Ми перевеземо Вас безплатно і Вашу родину та меблі аж до Мішиген в пару днях. Тисячі родин, котрі приїхали до нас тому пару літ до нашої роботи, днесь суть властителями своїх фарм. Платимо $23.00 від акра при обробленню бураків і їх зборі. Коли нема богато роботи коло бураків, Ви можете робити иншу роботу і заробити екстра гроші. Безплатний перевіз і помешкання гарантоване. Не чекайте аж буде пізно, коли хочете їхати на наші фарми, а пишіть сейчас, даючи всі подробиці що до Вашого знання роботи на фармах і літа всеї Вашої родини. Коли Ваше подання буде принате, відвідає Вас наш представник, котрий подасть Вам всі дальші інформації і поможе Вам у переїзді. Я є тут, щоб перевезти Вас сейчас, як завідатель Бюра Праці з The Michigan Sugar Company.

Моя адреса:

Mr. HENRY SMETANA,
Fort Pitt Hotel Pittsburgh, Pa.

ДО ВІДОМА ВСІМ СВЯЩЕНИКАМ І ПАРОХІЯМ.

В книгарні „Свободи" можна набути отсі церковні книги:

СВ. ЕВАНГЕЛІЄ — велике, оправлене в аксамит, металеві Евангелисти, на середині Воскресеніє, на противній стороні три раменний хрест, на около нарожники, два замки і все то позолочуване. Ціна	$125.00
Тесаме Евангеліє, оправлене в червону скіру, без евангелистів, тільки позолочений металевий хрест	80.00
СЛУЖЕБНИК, оправлений в червону скіру, на верха витисений золотий три-раменний хрест	25.00
ОКТОЇХ, оправлений в червону скіру	20.00
ТРІОТЬ ПОСТНАЯ, оправлений в червону скіру	16.00
ТРІОТЬ ЦВІТНАЯ, оправлений в червону скіру	15.00
АПОСТОЛ, великий оправлений в червону скіру	15.00
Такий самий в звичайній оправі $9.00.	
ЧАСОСЛОВ великий, оправлений в червону скіру, з витисненим хрестом	16.00
ІЗБОРНИК великий, оправлений в червону кожу	8.00
ІРМОЛОГІОН, оправлений в скіру, з витисненим трираменним хрестом	18.00
ОСМОГЛАСНИК під нотами, звичайна оправа	5.00
ЧИН ВЕЧІРНІ І УТРЕНІ, часть 1 і 2, оправлені в червону скіру	10.00
ЧИН ВЕЧІРНІ І УТРЕНІ, звичайна оправа	6.00
АКАФІСТНИК цілого року оправлений в червону скіру, витиснений позолочуваний хрест	7.00
АКАФІСТНИК, малого формату	1.25

Невдовзі проголосимо ще більше церковних книжок.

При замовленню сих книжок треба заразом присилати і належитість.

Замовлення слати до:

„SVOBODA", 83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.

АНДРІЙ ЧАЙКОВСЬКИЙ.

ЧЕТВЕРТА ЗАПОВІДЬ.

Повість з галицького життя.

(3)

— А ви його знаєте?

— Як не знати? Він сюди минулого року приїздив до нашого старого каноніка і мешкав у пані Підліської, а мене кликали його голити. Файний чоловік, а по єврейськи то говорив зі мною як рабін... А вже як канонік є в фамілії, то більше значить як чотири великі посаги для ксьондза. Тепер не будуть вас гонити по яких заказаних сотрудництвах, а опісля і добра парафія знайдеться для вас. На що вам великий посаг? Нівроки вам і по батькові дістанеться...

— У мене ще сестра є.

— Я знаю, я всьо знаю. Що то сестра? Вона всего не возьме.

І так балакали, а Василь і не помітив, коли його Презес гладенько оголив, вимив лице і прочесав волосс. Презес як кождий цилюрик був балакучий, знав богато людий в повіті і кождого знав в місті.

І вийшов на вулицю. Чим близше було до торговиці тим глітнійше ставало. Місцями годі було протиснутися поміж юрбу селян та жидів. Василь підвів голову в гору і роздивлявся за батьком, та не знайшов його, навіть не було одного знакомого з свого села.

На торговицю позганяли люди богато коний на продаж. Тут був більший гомін і метушня, чим на ринку, де продавали зерно і ярину. Покупці ходили поміж коні і оглядали, місце, переганяли, пробували на всі лади. Коло кождої партії снувалась купа жидів барішівників, які прихвалювали, або ганили, дораджували або відраджували, торгувались на мілу, прибивали купно в долоні, аж лускіт йшов. Василь мимоволі пристанув і став приглядатися. Нараз недалеко того місця, де він стояв счинився великий галас і метушня. Люде стали кричати: злодій, конокрад, держіть, тримайте, ловіть!

З гурту вирвався на вільне місце якийсь мужик і став що сили втікати. Хтось підставив йому палицю між ноги і він впав в порох та кінський гній. Зараз його піймали і стали бити, куди попало і чим хто мав. Його обточили, з носа текла кров, яка мішалася з порохом у кріваве болото. Зібралась велика товпа людий, кождому хотілось бодай конокрада вдарити. При сім дісталось і другим, що стояли блище. Жидики, що продавали сірники підняли вереск: ґанеф, ґанеф, поліцай! Згодом зявився поліцай з палицею і став крізь товпу пропихатися. За ним прийшов і другий, а за тими іжандарм. Усім трьом повелось з бідою перебратися до злодія. Поліцаї підвели його з землі і взяли поміж себе. Він страшно йойкав, держав себе за бік і кричав, що йому зломили ребро. Його повели до ратуша на поліційну стражницю. Василь як попри його вели злодія поглянув на його. Він був без шапки з окріваленим лицем, а переходячи попри Василя вдивився в його наче6 ждав від його помочи. Лице видалось Василеви якесь знакоме, лише не міг нагадати, де він його бачив. Поліцаї вели злодія попід пахи, а жандарм йшов позаду обганяючись прикладом кріса від юрби, яка хотіла ще злодія бити. Аж тут при вході з торговиці на вулицю якісь два роззвірені мужики зайшли з переду, видерли поліцаям злодія з рук, кричали, що вони самі зроблять з ним справу. Потягли його трохи далі, де була велика глота народа, злодій скочив поміж юрбу і пропав в товпі. Почувся крик: лови, держи! Поліцаї з жандармом не могли собі дати ради, бо годі було через товпу перебитись. Опісля піймали якогось инчого чоловіка з перевязаною головою, та зараз викрилась помилка і його пустили.

А тимчасом на другому кінці торговиці, де людий стало рідше, бо всі пігнали туди за конокрадом, прискочили два инчі конокради відпняли від воза два аґрні двірські коні, посідали на них і пігнали прямо ік Дністрови в лози. Чоловік, що їх пильнував, побіг за ними мов несамовитий, кричав: держи, лапай. Инчі побігли за жандармом, та заки він пропхався крізь товпу, за кіньми і слід пропав. Чоловік вертав до воза спітнілий та змучений, що ледве переводив дух і не міг промовити слова. Жандарм на жалобу фірмана йно руки розвів:

— Щож я пораджу? Нас лише двох, а тут для цілої сотні булаб робота. Жандарм випитав фірмана, як це сталося, які були коні, кілько років, записав усе і пішов далі. А відходячи говорив до людий:

— Пильнуйтесь люди самі, бо сьогодня очивидячки якась шайка бушує.

По людях пішов жах і кождий поспішав свого добра пильнувати. Василь на те все дивився і неміг надивуватись злодійській проворности і хитрости. Йому знову нагадалось окрівавлене лице злодія і він нетерпеливився, що не може нагадати звідкіля він його знає...

А батька таки не знайшов. На ратуши показувало лів до першої і Василь попрямував на Криву вулицю до Підліської. Там вже було все приладжене до обіду.

— А що? не знайшли тата? питає Підліська, а я знаю, що приїхав, бо сама його бачила.

— Ще трохи підождім з обідом, каже Ганя, може надійде..

Василь був наче проголомшений довгою дорогою, не переспаною ночю а ще більше від ярмаркового крику і гамору. Він сидів мовчки ждучи на батька. Та батько таки не приходив і таки без його посідали обідати. Всі мовчали. Василь був сплячий. Завважала це Підліська. — Ви, Василю утомлені дорогою, тож зараз по обіді лягайте спати, а колиб прийшов батько, то вас збудимо.

— Так мені треба зробити. Той балиґульський возище так мене розтряс, що ще тепер чую, як мої костомахи не хочуть держатися купи.

Зараз по обіді зладила Параська одно школярське ліжко і туди зараз пішов Василь. Поклався нероздягаючись. Все ще надіявся що надійде батько і поїдуть до дому. Ліг горілиць, підклав руки під голову і дивився в стелю, по під котрою ґуляли цілим роем мухи. В його голові шуміло і гуділо мов в млині, дзвонили в ухах балиґульські дзвінки, прижмурив очи і бачив цілий ярмарок. І знову стануло йому перед очима закрівавлене лице конокрада і знову силкувався нагадати, з відкіля його знає... Відтак усі образи стали зливатися в оден туман, наче в хмару, з якої заедно визирала окрівавлена голова конокрада, то знову всміхалось червоне лице цилюрика Презеса... Василь заснув мертвецьким сном...

(Дальше буде).

У. Н. СОЮЗ — НАЙЛІПШИЙ ОПІКУН В НЕЩАСТЮ. ЧИ ВИ Є ЧЛЕНОМ ЙОГО?

ЦЕРКОВНІ ПІСНІ ПІД НОТАМИ

ЦІНА 50 ЦНТ.

Можна набути в

„SVOBODA"
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

СТАНДАРД БАНК

Найпевнійше місце для ульокования заощаджених грошей.

Приймає ощадности на книжечку і платить 4%

Пересилає гроші до краю і доручує в долярах на місци замешкання.

Продає шифкарти до і з краю по цінам Корабельних Компаній.

Полагоджує справи нотаріальні тутешні і старокраєві.

Отворено вечерами до 8-мої години.

Голосіться особисто або листовно в рідній мові до:

STANDARD BANK
AVE. B. COR. 4th ST. NEW YORK

ПОЗІР! ПОЗІР!

Сим подається до відома всім нашим читачам, що присилаючи до поміщення ріжні оголошення до часописи „Свобода", треба рівночасно враз з оголошеннями присилати і належитість за них. Щоби читачі могли орієнтуватися яка належитість має бути прислана враз з даним оголошенням, будуть ласкаві за кожде написане в оголошенние одно слово числити 2 цт. коли таке оголошенне має 30 або більше слів. За оголошения котрі не мають 30 слів платиться 50 цнт. за раз. Ся постанова входить в життя 1. грудня б. р. Виняток творять лишень відділи У. Н. Союза, котрих оголошення мають бути підписані місцевим урядом відділу. Всі оголошення мають бути присилані до адмістрації „Свободи" 5-6 день перед днем оголошення їх в часописи, так що колиби вимагала сего потреба, був час порозумітися зі сторонами. Сторони котрі не схотять пристосоватися і придержуватися повисших правил, не можуть відтак нарікати на часопись, що непоміщено їм оголошеня чи оголошень.

Адм. „Свободи".

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

..**ДЕ Є ВАСИЛЬ ВУЛЬЧИН.** У важній справі нехай зголоситься до:

THEO. MALYK, 112-13
713 Green St. Philadelphia, Pa.

НА ПРОДАЖ гросерня і делікатесен інтерес, тижневий оборот $500. Хтоби з Українців хотів набути того рода інтерес, прошу голоситись до штору під ч. **153 Hope St., Brooklyn, N. Y.** 13-18

НА ПРОДАЖ ҐРОСЕРНЯ,

добра нагода, рент дешевий, штор з 3-ма кімнатами.

По дальші інформації голоситися під ч. **214 EAST 3rd STREET, New York City.** 112,113

МАЛІ ПОЧАТКИ, ВЕЛИКІ ЗАКІНЧЕННЯ.

Америка є якраз краєм, вказуючи велику правду старої пословиці „малий початок спричинює великий конець". Товар випродукований в Злучених Державах у виробі гуми до життя представляв вартість $38,865,000 в році 1921, як показує урядовий статистичний виказ. Промисл сей почато з вкладовим капіталом в сумі $55. — Йосиф Трінер, піонір Трінера Гіркого Вина мав ще меньший „капітал", коли вперве поставив своє Гірке Вино на спродаж в році 1887. Мішання, бутелькованне, наліплюванне написий, висилка і розпродаж була в руках одного чоловіка а іменно самого заложителя при помочі його жени. Однак маючи розум і енергію поконав всі перешкоди, які ставали йому на дорозі. Днесь виріб Трінера Гіркого Вина і Трінера Анґеліка Гіркого Тоніку потребує 150,000 ґальонів вина річно. В грудни, минувшого року, 536,083 Трінера стінних календарів зістало висланих між відбираючих Трінера лікарства. Трінера Гірке Вино не має собі рівного у випадках лихого апетиту, затвердження, болів голови, і інших жолудкових забурень. Трінера Лінімент дає скору пільгу в ревматизмі і невральгії. Трінера Лагодитель кашлю є неоціненим при захолодженнях. Коли Ваш аптикар або доставця лікарств не має його на складі, пишіть до Joseph Triner Company, Chicago, Ill.

ШИФКАРТИ,
пашпорти, висилка грошей, справи нотаріяльні, чесно і тано особисто або листовно полагоджує
John Haniak, нотар
613 CARSON STR. S. S.
PITTSBURGH, PA.

ПЕТРО ЯРЕМА
РУСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

ВИНАЙМАЄ КЕРИЧІ НА ВЕСІЛЯ, ХРЕСТИНИ І ВСЯКІ ДРУГІ ЗАБАВИ.
129 E. 7th St., New York City
Telephone: Orchard 2568

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".